HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שכבר הודה מפי עצמו. מהאי ליכא למידק דהמפקיד (ב"מ דף לח:) גם עמו לדין אם הוא חייב מן הדין ושוב מה שעשה עשה ב"ק תפילו לכתחלה ידי שמים אין חייב כר' טרפון אלא גזל גמור הוא ואסור לכתחלה ואפילו בדיעבד אינו חייב להחזיר כמו שנתבאר בחושן משפט (שם סעיף ב' וסעיף ג' וסעיף ד' וסעיף ה'):

שכבר הודה מפי עצמו. מהאי ליכא למידק דהמפקיד (ב"מ דף לח:) וגם מחמת פירכא מחריתי מוקי לה בגמ' לכתחלה ידי שמים ותימה ב"ק הוה מעשה דחסיד אחד דאמר ליה רבי טרפון הגח דמי מקקך ביניהם הא כיון דחסיד הוא מסתמא היה גם לכתחלה ידי שמים וי"ל דלכתחילה שכבר הודה מפי עצמו אלא אמר רבא שאני מתני' דכיון דידע למאן גזליה ואודי ליה כיון דאפשר לאהדורי ממונא למריה הוה ליה כמאן דאמר ליה יהיו לי בידך הלכך נשבע אע"ג דקאמר ליה יהיו לי בידך כיון דבעי כפרה לא סגי עד דמטי לידיה [א]הא לא אישתבע הוי גביה פקדון עד דאתי ושקיל ליה: לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו: איתמר שליח שעשאו בעדים רב חסדא אמר [ב]הוי שליח רבה אמר לא הוי שליח רב חסדא אמר הוי שליח להכי טרחי ואוקמיה בעדים דליקו ברשותיה רבה אמר לא הוי שליח ה"ק איניש מהימנא הוא אי סמכת סמוך אי בעית לשדוריה בידיה שדר בידיה תנן [ג]השואל את הפרה ושילחה ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו או ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו של שואל ומתה פטור האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשה בעדים מנא ידעינן אלא דעשה בעדים וקתני דפטור קשיא לרב חסדא כדאמר רב חסדא בשכירו ולקיטו הכא נמי בשכירו ולקיטו תנן [ג]לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשאו בעדים מנא ידעינן אלא לאו דעשאו בעדים תרגמא רב חסדא בשכירו ולקיטו אבל שליח שעשאו בעדים מאי הכי נמי דהוי שליח אדתני סיפא אבל נותן הוא לשליח בית דין לפלוג וליתני בדידיה [ד] שליח שעשאו בעדים הכי נמי דהוי שליח אמרי לא פסיקא ליה שליח ב"ד לא שנא עשאו נגזל ולא שנא עשאו גזלן הוי שליח פסיקא ליה שעשאו בעדים דכי עשאו נגזל הוא דהוי שליח עשאו גזלן לא הוי שליח לא פסיקא ליה ולאפוקי מהאי תנא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר שליח בית דין שעשאו נגזל ולא עשאו גזלן או עשאו גזלן ושלח הלה ונטל את שלו מידו פטור רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו שליח שעשאו בעדים הוי שליח וא"ת משנתנו [ה]במציא לו שליח דאמר ליה אית לי זוזי גבי פלניא ולא קא משדר להו איתחזי ליה דלמא איניש הוא דלא משכח לשדורי ליה א"נ כדרב חסדא בשכירו ולקיטו א"ר יהודה אמר שמואל אין

שכבר הודה מפי עצמו אלא אמר רבא שאני מתני' דכיון דידע למאן גזליה ואודי ליה כיון דאפשר לאהדורי ממונא למריה הוה ליה כמאן דאמר ליה יהיו לי בידך הלכך נשבע אע"ג דקאמר ליה יהיו לי בידך כיון דבעי כפרה לא סגי עד דמטי לידיה [א]הא לא אישתבע הוי גביה פקדון עד דאתי ושקיל ליה: לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו: איתמר שליח שעשאו בעדים רב חסדא אמר [ב]הוי שליח רבה אמר לא הוי שליח להכי טרחי ואוקמיה בעדים דליקו ברשותיה רבה אמר לא הוי שליח ה"ק איניש מהימנא הוא אי סמכת סמוך אי בעית לשדוריה בידיה שדר בידיה תנן [ג]השואל את הפרה ושילחה ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו או ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו של שואל ומתה פטור האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשה בעדים מנא ידעינן אלא דעשה בעדים וקתני דפטור קשיא לרב חסדא כדאמר רב חסדא בשכירו ולקיטו הכא נמי בשכירו ולקיטו תנן [ג]לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשאו בעדים מנא ידעינן אלא לאו דעשאו בעדים תרגמא רב חסדא בשכירו ולקיטו אבל שליח שעשאו בעדים מאי הכי נמי דהוי שליח אדתני סיפא אבל נותן הוא לשליח בית דין לפלוג וליתני בדידיה [ד] שליח שעשאו בעדים הכי נמי דהוי שליח אמרי לא פסיקא ליה שליח ב"ד לא שנא עשאו נגזל ולא שנא עשאו גזלן הוי שליח פסיקא ליה שעשאו בעדים דכי עשאו נגזל הוא דהוי שליח עשאו גזלן לא הוי שליח לא פסיקא ליה ולאפוקי מהאי תנא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר שליח בית דין שעשאו נגזל ולא עשאו גזלן או עשאו גזלן ושלח הלה ונטל את שלו מידו פטור רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו שליח שעשאו בעדים הוי שליח וא"ת משנתנו [ה]במציא לו שליח דאמר ליה אית לי זוזי גבי פלניא ולא קא משדר להו איתחזי ליה דלמא איניש הוא דלא משכח לשדורי ליה א"נ כדרב חסדא בשכירו ולקיטו א"ר יהודה אמר שמואל אין

מחני' דכיון דידע למאן גזליה ואודי ליה כיון דאפשר לאהדורי ממונא למריה הוה ליה כמאן דאמר ליה יהיו לי בידך הלכך נשבע אע"ג דקאמר ליה יהיו לי בידך כיון דבעי כפרה לא סגי עד דמטי לידיה [א]הא לא אישתבע הוי גביה פקדון עד דאתי ושקיל ליה: לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו: איתמר שליח שעשאו בעדים רב חסדא אמר [ב]הוי שליח רבה אמר לא הוי שליח להכי טרחי ואוקמיה בעדים דליקו ברשותיה רבה אמר לא הוי שליח ה"ק איניש מהימנא הוא אי סמכת סמוך אי בעית לשדוריה בידיה שדר בידיה תנן [ג]השואל את הפרה ושילחה ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו או ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו של שואל ומתה פטור האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשה בעדים מנא ידעינן אלא דעשה בעדים וקתני דפטור קשיא לרב חסדא כדאמר רב חסדא בשכירו ולקיטו הכא נמי בשכירו ולקיטו תנן [ג]לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשאו בעדים מנא ידעינן אלא לאו דעשאו בעדים תרגמא רב חסדא בשכירו ולקיטו אבל שליח שעשאו בעדים מאי הכי נמי דהוי שליח אדתני סיפא אבל נותן הוא לשליח בית דין לפלוג וליתני בדידיה [ד] שליח שעשאו בעדים הכי נמי דהוי שליח אמרי לא פסיקא ליה שליח ב"ד לא שנא עשאו נגזל ולא שנא עשאו גזלן הוי שליח פסיקא ליה שעשאו בעדים דכי עשאו נגזל הוא דהוי שליח עשאו גזלן לא הוי שליח לא פסיקא ליה ולאפוקי מהאי תנא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר שליח בית דין שעשאו נגזל ולא עשאו גזלן או עשאו גזלן ושלח הלה ונטל את שלו מידו פטור רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו שליח שעשאו בעדים הוי שליח וא"ת משנתנו [ה]במציא לו שליח דאמר ליה אית לי זוזי גבי פלניא ולא קא משדר להו איתחזי ליה דלמא איניש הוא דלא משכח לשדורי ליה א"נ כדרב חסדא בשכירו ולקיטו א"ר יהודה אמר שמואל אין

דניקני

שליח שעשאו בעדים הוי שליח. לכאורה נראה דמיירי כגון דלא אמר לו [ו] אלא לי על ידו רק עדים מעידים שעשאו שליח אבל אם היה אומר אלא לי על ידו פשיטא דהוי שליח דהא תנן בהשואל (ב"מ דף לח: ושם) אמר ליה השואל אלא לי ביד בני ביד עבדי ביד שלוחי או ביד נגך עבדך או ביד שלוחך ואלמה חייב ומ"ל מ"ל בפניו אלא ומ"ל אמר ליה בפניו אלא [ז] ומיהו נקמן לה משמע הכי דבעי לשמואל מאי מקמתיב הוא"ל דאמר ליה אלא לי ע"י זה דאז הוי שליח לכך ל"ל דבכל ענין אלא בפניו לא הוי שליח עד שיאמר לו בפניו אלא לי על ידו כהיא דשמואל דאמרי בפניו וכן מוכיח מתוך הקונטרס: **רבה אמר לא הוי שליח.** יש מקשים דרבה אדרבה אכתי קאמר רבה דלא הוי שליח ובפ' המוכר את הספינה (ב"ב דף פז:) אמרינן רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו הכא בחנוני מוכר לוחות עסקינן ומודע ר' יהודה לטעמיה דאמר לחתוי אדרבה אליבא דר' יהודה הוי שליח וי"ל דשאני התם דכיון שנתן לו פונדיון והוה להכיא בחסר שמן הוי כאילו מ"ל בהדיא אלא לי על ידו ופטור ולפי מה שפירשתי דדוקא שאמר ליה בפניו אית לן למימר דכיון דנתן הפונדיון הוי כאילו אמר ליה בפניו אלא לכך אמר לר' יהודה לאתויי אדרבה: **הכי** קא"ל **איניש מהימנא הוא.** תימה אמאי חייב הוא מן הדין בתחילת תוכן הדברים והא אין יכול לומר אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר כיון דתפיס ליה בחיים מהימנא וי"ל דגרמה לאפילו הוא עצמו הכיאו בדרך ונתנם חייב דפשיעה הוא עושה שמוליכו בדרך במקום פלוני אינו סכנה ובע"כ חייב לשמור עד שיחזירנו לו ביחוד במקום שהפקידו אצלו כדאמרינן לקמן (דף קיח.) (ו) בהמפקיד אצל חבירו ביחוד לא יחזיר לו במדבר משמע דבעל כרחו חייב לשמור עד שיחזירנו ביחוד במקום שהפקידו ואלו כל כמיניה להחזיר לו במדבר במקום סכנה:

אי דלא עשאו בעדים מנא ידעינן. כלומר היכי מסר לו משמיל כיון דלא ידע מי הוא שליח של שואל הוא: **בשכירו ולקיטו.** תימה אמאי לא אמר רב חסדא נמי הכא ועוד תימה אמאי לא פריך ליה מעיקרא ממתני' והדר הוה ליה למפרך מהכיא דפ' השואל: אין

מסורת הש"ס

ב) ב"מ לח:, ג) לעיל קג., ג) [ד"ה ומיהו], ד) וב"מ פ' השואל כתבו להיפך ע"ש,

הגהות הב"ח

(א) גמ' לפלוג ולימתי כדיליה בד"א בשליח שלא עשאו בעדים אבל שליח שעשאו בעדים: (ב) רש"י ד"ה מנא ידעינן וכו' שנתנו הס"ד וחס"ד מ"ס שכירו נשכר וכו' ולמאן דקיטו שלקטו וכו' אחרינא פ"ג: (ג) תוס' ד"ה אמר וכו' וכיון דבהודאתה בפניו מיירי: (ד) בא"ד לא נח נפשי פירכא דפרכי לר"ט אלא טעמא: (ה) ד"ה שליח אמור לפלוני ישלח לי על ידך רק עדים מעידים שעשאו שליח להביא לו אבל אם היה אומר לו אמור לפלוני ישלח לי על ידך פשיטא דהוי: (ו) ד"ה היכי וכו' דהמפקיד אצל חבירו:

רבינו חננאל

אלא אמר רבא שאני מתני' דכיון דידע למאן גזליה ואודי ליה כיון דאפשר לאהדורי ממונא למריה הוה ליה כמאן דאמר ליה יהיו לי בידך. ורב חננאל ז"ל נמי פי' דמתני' דברי הכל.

מוסף רש"י

ושילחה ביד בנו. המשמיל אצלה לו לשואל (ב"מ צח:). פטור. אם מתה בדרך. פלוגי בה רבה ורב חסדא, רב חסדא מתרץ לה דאמר שלוחו דשואל דמתני' בשכירו ולקיטו שדר בניהו, אבל אין עדים שהוא שלוחו, דאי אינו עדים הוי שליח ומיהו השואל נאמנין משמטכרו לו, רבה אומר אפילו עשאו שליח בעדים נמי אינו שליח הוא להתחייב כשומר ה"ק ליה אינו עדים הוי שליח ומיהו מהימנא הוא מי בעית לשדוריה בידיה שדר בידיה (שם). לא יתן לא לבנו. אל ינגוד להוליכו לנגזל, אפילו יאמרו לו חייב להחזיר, דלא הוי הפקדה עד דמטי לידיה (לעיל קג.).

עין משפט נר מצוה

קכ א מיי' פ"ו מהל' גזילה הלכה ט טמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' שמז סעיף ו:

קכא ב מיי' שם הלכה י ופ"ג מהלכות שלוחין ושומרין הלכה ה סמג עשין עב טוש"ע ח"מ סי' שמז סעיף ג וסי' קכו סעיף ו ופסיק ב וסי' קכז סעיף ו ופסיק ב וסי' קכד סעיף ו ועי"ש:

קכב ג מיי' פ"ג מהל' שלוה ופקדון הלכה ו סמג עשין נצ טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ה:

קכג ד (מיי' שם) טור ש"ע ח"מ סי' קכו סעיף ב: